

Nr 72.

Ankom till riksdagens kansli den 24 april 1934 kl. 4 e. m.

Utlåtande i anledning av väckta motioner om anslag till fullständig undersökning rörande åtgärder mot Klarälvens skadeverkningar vid översvämningar.

(1:a avd.)

I två inom riksdagen väckta, till jordbruksutskottet hänvisade likalydande motioner, nämligen I: 181 av herr *Sandén m. fl.* och II: 164 av herr *Andersson* i Prästbol *m. fl.*, har hemställts, att riksdagen måtte anvisa 6,000 kronor för en fullständig undersökning rörande åtgärder mot Klarälvens skadeverkningar vid översvämningar.

Beträffande de skäl, som åberopats som stöd för framställningen, får utskottet hänvisa till motionerna.

Över motionerna ha av utskottet i vederbörlig ordning yttranden inhämtats från statskontoret och lantbruksstyrelsen.

I *motionerna* har erinrats om de åren 1916 och 1931 inträffade svåra översvämningar i Klarälven, som särskilt hemsökte vissa trakter inom Värmlands län (Norra Ny och Ekshärads socknar) och föranledde Kungl. Maj:t att den 20 januari 1917 och den 18 december 1931 ur undsättningsfonden bevilja understöd åt personer, som till följd därav blivit i behov av hjälp. Vidare framhålla motionärerna, att befolkningen i de bygder, som närmast beröras av påkommande översvämningar, i det övervägande flertalet fall utgöres av bolagsarrendatorer och småbrukare. En av befolkningen begärd laga syneförrättning hade senare måst återtagas, emedan vederbörande på grund av bristande medel icke kunnat ikläda sig därmed förenade kostnader. Slutligen uttala motionärerna, att för befolkningen i här ifrågakommande trakter behovet av snara åtgärder mot Klarälvens skadeverkningar å bostäder, åkerjord och vägar vore trängande. Motionerna utmytna i en hemställan, att riksdagen måtte anvisa särskilda medel för åstadkommande av en härför erforderlig fullständig undersökning.

Lantbruksstyrelsen har först erinrat, att styrelsen i särskilda utlåtanden dels den 28 december 1932 och dels den 4 juli 1933 över hos Kungl. Maj:t gjorda framställningar om statsbidrag för verkställande av i motionerna angivna undersökningar vid det förhållandet, att dylika undersökningar redan påginge vid syneförrättning enligt vattenlagen, som påkallats av vederbörande intressenter, funnit sig icke kunna tillstyrka bi-

fall till sagda framställningar. Därefter har lantbruksstyrelsen anfört följande.

Av vad i motionerna anförts syntes emellertid framgå, att ansöknin- gen om ovannämnda syneförrättning numera blivit av sökandena åter- kallad av det skälet, att dessa senare med hänsyn till sin ekonomiska ställning icke kunde ikläda sig kostnaderna för förrättningen.

Häri genom hade frågan om verkställandet av erforderliga undersök- ningar och utredningar för utrönande av vilka åtgärder, som borde vid- tagas till skydd mot Klarälvens översvämningar å de i motionerna an- givna markområdena, kommit i ett annat läge.

För bedömande av huruvida det kunde anses påkallat att låta på stats- verkets bekostnad upptaga och fullfölja de nu inställda förrättningsåt- gårderna i angivna syfte erinrade lantbruksstyrelsen, att styrelsen i för- berörda utlåtande den 4 juli 1933 uttalat den uppfattningen, att nämnda åtgärder icke syntes vara av den omfattning, att de kunde anses jämför- liga med motsvarande åtgärder i dittills förekommande fall, då genom särskilda riksdagsbeslut statsmedel anvisats för åstadkommande av un- dersökningar och utredningar rörande ifrågasatta torrläggningsföretag.

För den händelse det emellertid kunde antagas, att ifrågavarande för- rättningsåtgärder icke kunde komma till stånd utan statens medverkan, och undanröjandet av den här ifrågavarande översvänningsrisken kun- de finnas vara för det allmänna av särskilt intresse, vore från de syn- punkter, lantbruksstyrelsen hade att företräda, intet att erinra mot att statsbidrag anvisades till utförande av i motionerna omnämnda under- sökningar. Dock syntes i sådant fall statsbidraget böra begränsas till det belopp, 4,250 kronor, som vederbörande lantbruksingenjör uti tidigare i ärendet avgivet yttrande beräknat vara för ändamålet erforderligt.

Statskontoret erinrade att genom Kungl. Maj:ts ovanberörda båda be- slut beviljade understöd från undsättningsfonden uppgingo till 21,000 re- spektive 15,000 kronor utan återbetalningsskyldighet, varjämte i senare fallet därtill beviljades 5,000 kronor såsom lån.

Statskontoret kunde ej annat än ställa sig tveksamt mot bifall till mo- tionärernas hemställan. För bedömande av frågan, huruvida och i vil- ken omfattning staten borde åtaga sig kostnaderna för den ifrågasatta utredningen, hade det enligt statskontorets mening varit önskvärt att äga en mera ingående kännedom om de ekonomiska förhållandena m. m. för de jordägare och arrendatorer, som berördes av översvämningarna. En förhandsutredning i berörda hänseende torde utan större svårigheter kunna förebringas av vederbörande länsstyrelse. På grund av den be- gränsade tid, som stått statskontoret till förfogande för behandling av detta ärende, hade ämbetsverket emellertid icke kunnat införskaffa en sådan utredning.

Skulle det likväl anses, att förhållandena i föreliggande fall vore så- dana, att statsbidrag borde anvisas för angivet ändamål, ville det synas statskontoret, som om bidragsbeloppet med hänsyn till dess jämförelsevis ringa storlek skulle kunna anvisas att utgå från statens avdikningsan- slag.

Utskottet.

Utskottet har visserligen icke möjlighet att på grund av vad som an- förts i de i ärendet avgivna yttrandena bilda sig ett bestämt omdöme be-

träffande frågan om bekostande genom statsmedel av utredning rörande erforderliga åtgärder till förekommande av Klarälvens översvämningar uti motionen avsedda trakter. Sådana omständigheter synes emellertid utskottet i varje fall föreligga, som göra det önskvärt, att Kungl. Maj:t må kunna, därest en närmare undersökning särskilt i det i statskontorets yttrande angivna avseendet skulle befinnas böra föranleda därtill, bevilja understöd för ett klarläggande av de anstalter, som för vinnande av det med motionerna avsedda syftet lämpligen böra genomföras. Utskottet anser därför, att Kungl. Maj:t bör lämnas medgivande att för sådant ändamål av statens avdikningsanslag disponera intill ett belopp av såsom lantbruksstyrelsen ifrågasatt 4,250 kronor med rätt dock att, därest kostnaderna skulle med något mindre belopp överstiga den beräknade summan, av nämnda avdikningsanslag bestrida jämväl det överskjutande beloppet.

Under återopande av det anförda får utskottet hemställa,

att riksdagen må med anledning av förevarande motioner I: 181 och II: 164 bemyndiga Kungl. Maj:t att, efter erforderlig närmare utredning, av statens avdikningsanslag anvisa intill 4,250 kronor för undersökning rörande de åtgärder, som kunna befinnas böra vidtagas till förekommande av Klarälvens översvämningar i vissa trakter.

Stockholm den 24 april 1934.

På jordbruksutskottets vägnar:

C. J. JOHANSSON.

Närvarande: se utlåtande nr 65.